

Kokkolalaislähtöinen sohvasurffari Patrik Sabel on reissannut 80 maassa

Päämääränä Afganistan, Irak...

Kokkolalaislähtöisen Patrik Sabelin ystävät tietävät, ettei häntä aina ole helppo tavoittaa. Jos hän ei ole työssänsä vuoksi matkalla jossain Pohjoismaissa, niin sitten jossain paljon kauempana. Usein maissa, joihin useimmat meistä eivät suin surrinkaan lähtisi ollenkaan. Kuten Pohjois-Koreassa tai Irakissa. Tai Afganistanissa, mistä hän palasi onnellisesti Suomeen joitakin viikkoja sitten.

Sabel kertoo pitkään haaveilleensa matkasta Afganistanin.

– Utuisissa saa kunta vain surullisia ja jättäviä asioita Afganistanista, sodasta ja talaneista. Jotenkin alkoi tuntua, että oli aika lähteä.

Afganistanin Sabel matkusti Pakistanin kautta, missä hän tutustui maan asukkaihin sohvasurffarina.

Patrik Sabel on kokenut matkustajaa, reportaariin sisältyy 80 maata. Joissakin hän on joutunut selviytymään kriittisistäkin tilanteista.

Afganistanissa on joutunut kokemaan pelkoa, tunsin oloni turvallisiksi. Pakistanista sen sijaan kertyi sekä hyviä että vähemmän hyviä kokemuksia. Siellä Sabel tutustui suuren ja modernin satamakaupunki Karachin lisäksi Lahoreen, joka on vanha kulttuurikaupunki, sekä Islamabadiin, maan hallinnolliseen pääkaupunkiin.

Matkalla lentokentälle Karachissa Sabel joutui ryöstön kohteeksi ja menetti rytäksensä muun muassa passin.

– Istuin takasssa keskellä päivää, kun kaksi moottoripyöräilijää pysäytti sen. Pysäytettiin ensin taksinkuljettajaa, joka istui hiirenhiljaa, ja sitten minua. Pidin kaikin voimin kiinni kamerakäsitäni, en antanut viedä sitä, koska en halunnut menettää kuvamuistoja. Lopulta rosvo tytytyivät vain toiseen laukkuuni. Onneksi puhelin jäi minulle, joten pystyin källyttämään apua.

Sohvasurffaus, jota Patrik Sabel usein matkoillaan harrastaa, ei Pakistanissa ole kovin yleistä. Lahoreessa hän joka tapauksessa pääsi vieraanvaraisen perheen olohuoneeseen kolmen muun sohvasurffarin kanssa, valkovenäläisen liftaamalla saapuneen pariskunnan sekä ukrainalaisen pyöräilijän.

Kaikki surffarit nukkuivat olohuoneen lattialla, missä isäntänä toiminut perheen poika. Keltiössä nurasti perheen aitiä taloon vieraille lukuisia aterioita.

Koska he ovat muslimiehe, me miehet emme kertaakaan saaneet nähdä häntä, sen sijaan valkovenäläinen nainen sai jutella hänen kanssaan. Oudoltahan äidin sulkeutuminen näkymättömiin tuntui erilaisesta kulttuurista tulevalta. Mutta vaikka muslimiehe kohtaan on paljon ennakkoluuloja, omat kokemukseini heistä ovat kaiken kaikkiaan hyviä.

Valkovenäläisten ja ukrainalaisen kanssa Patrik Sabelin oli aikomus jatkaa matkaa Pakistanin pohjoisosaan, mutta kohtalo tuli väliin. Patrikin pitikin nyt suunnata ryöstön vuoksi Islamabadiin Ruotsin suurlähetystöön selvittelemään passiasiansa. Pakistanissa ei ole Suomen suurlähetystöä, sen sijaan Afganistanissa kyllä.

Toiset kolme sohvasurffaria jatkoivat pohjoiseen, mutta henkilöauton, jonka kyytiin he astuivat, suistui rotkon ja valkovenäläiset kuolivat. Kuljettajaa ja ukrainalaisen hippäsväit löys autosta ja saivat luunmurtumia, mutta henki säilyi.

– Matkatoverien kuolema tuntuu hirvältä, Sabel sanoo.

– Saatuaani passini takaisin pystyin jatkamaan matkaani Afganistanin.

Pakistanin rupea oli ryöstön vuoksi jäänyt taksuun vain viiden euron verran. Karachin sohvasurffari-isäntä ja muut sohvasurffarit tulivat apuun ja keräsivät Patrik Sabelille rahaa, jolla hän pystyi ostamaan lentolipun Lahoreen. Lahoreessa isäntäperhe puolestaan keräsi rahaa bussilippuun Islamabadiin.

Karachin ryöstössä Patrik Sabel pelasti kameransa ja kuvamateriaalinsa jo kolman-

nen kerran. Libyassa hän oli jo lentokentällä matkalla Tripolista Bengasiin, maan toiseksi suurimpaan kaupunkiin, kun hän ryhtyi kuvaamaan lennon myöhästymisestä suuttuneiden ihmisten mellakkaa. Kaksi poliisia halusi takavarikoida hänen videokameransa ja sen muistikortin. Poliisilaitoksella Sabel käytti kaunopuheisuuttaan ja supliikkiaan, kehui entisen diktaattori Gaddafin jälkeistä uutta, avointa, kaunistaa Libyaa.

– Haluatteko viedä hyvät muistoni ja kaulit näkymät maastanne, joka on muuttanut moderniksi ja avoimeksi, hän kyseli. Eron hetkellä olin jo ystävii. Sabel poistui asemalta hyvällä mielellä, kamera mukanaan.

– Pohjois-Koreassakin kaksi rajavartiolaitoksen miestä tarkisti kamerani kuvamateriaalia kymmenen minuutin ajan. Joukossa oli kuvia, joita heidän turvakoneistonsa ei ehkä haluaisi minun näyttävän ulkomaille, kuten tavallisia työläisiä, sotilaita, tiettyjä rakennuksia ja niin edelleen. Sain kuitenkin säilyttää kuvat ja pitää kamerani.

Matka Pakistanista Afganistaniin kävi siis Islamabadin kautta. Siellä Sabel sai Ruotsin suurlähetystöstä lähtöviisumin eli maastapoistumisluvan ryöstössä menetetyin passin tilalle. Viisumia odotellessaan hän kuitenkin sai sähköpostin passin löytäjältä, ja pian passinkin pikakirjeessä.

– Lisäksi olin puhelinyhteydessä Suomen suurlähetystöön Kabulissa.

Sekä Ruotsin suurlähetystöstä että Suomen Kabulun suurlähetystöstä neuvottiin, että en menisi Afganistaniin.

Neuvoja noudattamaton Sabel selviytyi Kabuliin, missä hän tapasi muutamia samanhenkisiä pelottomia seikkailumatkustajia.

– Suomen suurlähetystön virkailija oli ihmeissään halustani mennä Afganistaniin ja sanoi, ettei ollut ikinä kuullutkaan moista omatoimimatkailusta. Sovimme, että kirjoittaisin lähetystöön sähköpostia ja kertoisin, missä milloinkin olisin. Virkailija halusi myös kuulla kokemukistani.

Kokemukset olivatkin yllättävän positiivisia.

– Kohtasimme vain ystävällisiä ihmisiä. Maisemat olivat kauniita ja ruoka erittäin hyvää.

Mutta entä jos... Miten esimerkiksi vältyt tapaamasta talebaneja? Etkö kohdannut Afganistanissa köyhyyttä ja kurjuutta, kaltoin kohteltuja ihmisiä? Rikollisuutta, väkivaltaa?

– Paljon riippuu siitä, että sattuu olemaan oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Tiettyä maalaisjärkeä on käytettävä, missä ikinä liikkuu. Pitää katsoa ympärilleen, miettiä, kenen kanssa liikkuu, kenen kanssa puhuu, miten pukeutuu ja miltä näyttää. Reittisuunnittelusta ei kannata kertoa tuntemattomille.

Patrik Sabel käytti maan sisäisiä lentoja ohittaakseen teosuoksia, joilla talebaneja liikkuu.

– Olin erään kaupungin liepeillä ihastelemassa kaunista historiallista siltaa, kun moottoripyöräilijät kiirehti paikalle ja neuvotti minua heti poistumaan, koska silan toisella puolella on talebanirykylä. Poliisi kertoi talebanien surmanneen siellä poliisin pari päivää aikaisemmin.

Tavallaan olisi kiinnostavaa tavatakin talebaneja ja tutustua heidän ajatusmaailmaansa. Onhan heissä sympattisiksiakin ihmisiä.

Köyhyyttä matkaja kohtasi etenkin maaseudulla.

– Pelloilla työskenteli koko perhe sukulaisineen työkaluilla, jollaisia Suomessa käytettiin sata vuotta sitten. Kerran näin, kun nuori poika löi tytöltä, oli vain pakko mennä väliin katkaisemaan riitaa. Naisten asema on heikko Afganistanissa, jo lapses- ta lähtien.

Kuitenkin Afganistan on Sabelin mukaan huomattavasti turvallisempi kuin Irak, missä pommeja räjähtelee viikoittain. Bryokraattienkin Afganistan on, kaiken-

laisten lupapaperien leimoineen on oltava kunnossa.

– Mieleenpainuvaa oli nähdä muslimien uskonnollisuus. Esimerkiksi afganistanilaisten autonkuljettajia pysäytti auton keskelle tietä useaan otteeseen ruokailakseen.

– Ajalla ei maassa ole juuri merkitystä, vaan asioita tehdään kiireettä, ikään kuin fiilispohjalta. Ravintoissakin kävin itse hakemassa juomat jääkapista, kun tuntui, etteivät ne ikinä tulleet tilausten jälkeen..

Ryhmissä matkustaminen on Patrik Sabelin mukaan hyvä ratkaisu, silloin kun ryhmä koostuu samanhenkisistä ihmisistä, kokeneista, paljon maailmaa nähneistä reissaajista, jotka rakastavat matkustamista.

Mieluiten hän matkustaa kuitenkin yksin, koska silloin on täysin vapaa valitsemaan omaa kohteensa ja laatimaan omat aikataulunsa. Ryhmän kanssa on hyvä kulkea vaikeissa, mahdollisesti vaarallisissa kohteissa.

– Itselleni matkustaminen on todella tärkeä asia elämää Tätä kaikkea on vaikea se- littää ihmisille, jotka eivät kovin paljon matkusta.

Yksi syy lähtemiseen on halu ottaa selvää, tutustua, kokea itse. Tämä uteliaisuus sai Sabelin lähtemään Pohjois-Koreaan kesällä 2009.

Vapaus matkustaa omin päin tai samanhenkisten ryhmässä puuttui siltä täysin. Hinen seuranaan oli kaiken aikaa kaksi opasta, jotka Sabelin lisäksi vartioivat tiettyä myös toisiaan. Omatoimimatkailu ei ole siellä mahdollista. Suomessa pari matkatoimistoa järjestää matkoja Pohjois-Koreaan.

– Kaikki Pjongjangissa oli suurinta ja parasta: maailman syvin metro, maailman korkein hotelli, leveimmät kadut ja korkeimmat rakennukset, maailman suurin riemukaari – kaikki kiitos Suuren Johtajan! Sen sijaan jopa maan omaa rahaa varjeltiin tarkoin turistin silmiltä.

– Koko yhdeksänpäiväinen oleskelu siellä tuntui täysin epätodelliselta!

Vuonna 2010 Patrik Sabel halusi mennä sodasta pitkään kärsineeseen Irakiin.

– Istuin bussissa matkalla hotelliin, kun autopommi räjähti 500 metrin päässä hotellista. Huoneeni parveke oli täynnä räjähdyksessä syntyneitä lasinsirpaleita.

– Yksi syy matkustamiseen on ymmärtää, miten ihmiset muualla elävät. En tietenkään toivo tielleni pommeja enkä ryöstöjä, mutta samalla kun selaista tapahtuu, koen, että se opettaa minua ihmisenä aika paljon. On surullista, että maailmalla tapahtuu paljon pahaa, ja tietysti toivon, että ei olisi sotaa ja että kaikki ihmiset olisivat ystävällisiä.

Patrik Sabel ei harjoita sohvasurffausta siksi, ettei hänellä olisi varaa yöpyä hotelleissa.

– Haluan tavata muiden maiden ihmisiä heidän kodeissaan, päästä vähän lähemmäksi heidän elämäntilpiirään ja ymmärtää enemmän.

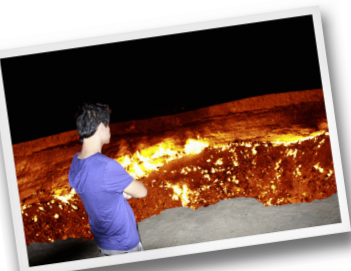
Maailmanmatkaja on viettänyt kaikkiaan viisi vuotta eri maissa, kahdessa maan- osassa.

– Mitä enemmän olen oleskellut ulkomail- la, sitä enemmän arvostan Suomea. Aina kun kuulen ihmisten valittavan, miten huono kaikki täällä on, ajattelen, että olisi hyvä, jos he olisivat saaneet nähdä, millainen maailma todellisuudessa on. Kun valite- taan, että ruoka täällä on kallista, ei ajatella heitä, joilla ei sitä ole, ei aina edes vettä. Maanmieheni eivät ymmärrä, miten hyvää ja turvallista elämä Suomessa on.

Tuleviin matkasuunnitelmiin liittyy muun muassa Somaliin Mogadishu. Sinne Sabel ei kuitenkaan lähde varmistumatta siitä, että olot perillä ovat kyllin turvalliset.

– Syuriaan, jossa olen jo käynyt, en millään lähtisi maan tämänhetkessä tilan- teesta.

Leena Nygård, teksti
Patrik Sabelin kotitambui, kuvat

Pjongjangissa juhlatanssissa kunnoitettiin Suuren Johtajan sekä Rakkaan Johtajan saavutuksia.

Darvazan kaasukraateri Turkmenistanin aavikoilla on palanut yhtäjaksoisesti vuodesta 1971.

Band-e-Amirin turkmennaiset järvet sijaitsevat kolmen kilometrin korkeudessa Afganistanin keskiosassa.

Volton kaari, Saddam Husseinin miekat, sijaitsee tiukasti vartioitulla alueella Bagdadin keskustassa.

Leptis Magnan roomalaisrauniot Libyassa.

Prijatin aavekaupungissa Ukrainassa on kuuluisa maailmanpyörä.

Maasta maahan, sohvalta sohvalle

Couchsurfing, sohvasurffaus, ei ole ainoastaan tapa majoittua edullisesti eri puolilla maailmaa, eikä ilmaisuuksille olekaan tärkeitä syyn harrastamiseksi. Se on ennen kaikkea mahdollisuus saada uusia ystäviä ja tutustua lähemmin heidän elämänsä ja oloihin vierassa maassa. Couchsurfing on vieraanvaraisuusjärjestö, joka toimii internetissä. Yhteisöön

voi liittyä rekisteröitymällä, ja rekisteröityneenä voi tutkia toisten jäsenten profiileja, esitellä itsensä, keskustella, kommentoida ja kertoa kokemuksista.

Paljon sohvasurffanneet korostavatkin toisten tietojen tutustumisen tärkeyttä. Jäsenet voivat matkustuksen liikkeeseen käyttöönsä seikkojen lisäksi kertoa hyvin- kin seikkaperäisesti itsestään, taustastaan,

työstään, harrastuksistaan ja elämäntyylistään. Näin voi päättellä, onko majoituk- sen hakijalla ja sen tarjoajalla paljon vai ei lainkaan yhteistä.

Kokeneet sohvasurffajaat varoittavatkin henkilöistä, jotka kertovat profiilivul- laan vain vähän tai ei lainkaan itsestään. Sohvasurffauksessa on tietysti riskinsä, joita voi välttää paitsi tutkimmalla toisten

profiileja, myös miettimällä, mitä kannat- taan kertoo itsestään netissä.

Profiilien yhteydessä on myös vierail- loitten kommentteja ja kokemuksia majo- paikasta ja isäntäväestä.

Vaikka toisissa kodeissa yöpyminen on periaatteessa ilmaista, se on myös vasta- vuoroista. On hyvä tapa viedä isäntäväelle pieniä tulusia kotimaastaan tai osallistua

arjen askareisiin esimerkiksi valmistamal- ta kotoinen ateria.

Joskus isännällä tai emännällä on paljon aikaa seurustella vieransa kanssa ja esi- tellä heille kiinnostavia paikkoja ja kohte- ta, mutta toisaalta voi olla, että työ vie hei- dän aikansa ja ajatuksensa, ja päivärät- mikin voi olla toisenlainen kuin majoit- taja.

Couchsurfing-sivustolta voi myös et- sä kahvitteuseuraa uudessa kohteessa tai esimerkiksi osallistujia yhteiseen auto- matkaan ja sen bensakuluihin. Jäsenillä on omia tapaamisia ja illanistujaisia. Näin Helsingissäkin.

Sohvasurffaus on mahdollista myös lap- siperheille. Näitä varten on erityinen CS Family -järjestö.